

SOSIALURIN (Fyríbilsútgáva)

telf. 11820 - 14720

box 76 . 3800 Tórshavn.

Útgevari P/F SOSIALURIN prent: Dagblaðið

Hlaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

SVARTSKYGNI OG SVARTKJAFTUR

HÓAST orðið SVARTKJAFTUR hevur verið at hoyra í útvarpinum og at lesa í bløðunum dag um dag hesi seinastu árin, so munnu tað vera tey fægstu av okkum, sum í dag gera sær greitt, hvønn týðning hetta fiskaslag kann fáa fyri føroyska samfelagið í framtíðini - kanska longu byrjanina av 80-unum.

SVARTKJAFTURIN er ferðandi fiskastovnur, sum gýtir vestan fyri bretsku oyggjarnar og síðani gongur heilt norður móti Eysturgrønlandi og Jan Mayen at eta seg stóran og feitan. Hesin fiskastovnur ferðast sostatt á føroyskum øki ein part av árinum. Stovnurin er mettur at vera fleiri milliúnir tons - júst hvussu nógv eru fiskifrøðingarnir ikki á einum máli um. Higartil er einki TAC sett fyri veiðuna eftir hesum fiskaslag.

HÓAST føroyingar hava varnast henda fisk, so hava vit ikki verið hugaðir fyri at fiska hann - fyrr enn seinastu árin, har øll veiðan er farin til minkafóður.

Russar harafturímóti hava í nógv ár leitað heimanífrá m.a. á føroyaleiðirnar at fiska svartkjaftin. Við hundratali risastórum verksmiðjutrolarum hava teir fiskað upp í eina milliún tons av honum. Fiskurin er ikki farin til djórafóður, men matvøra er framleiddur av honum í staðin.

FJARLEIÐIRNAR hava givið føroyingum stór virði í pengum og arbeiði. Í dag eru vit blakaðir út nógv staðni og eru um at standa á berum. Svartskygni er við at taka ræðið av mongum av okkum.

KORTINI hava einstaklingar ikki fallið í fátt. Soleiðis hevur tey seinastu árin verið arbeiðt við royndum á landi og á sjógv í kanna móguleikan at byggja upp eina vinnu grundað á svartkjaftin. Nógur peningur er farin til hesar royndir, samstundis sum aðrir fyri kanska langari tíð síðani hava funnið fram til eina "svartkjaftateknologi". Her er tí spurningurin, um tað er gjørt dupult arbeiði. Hóast tað er best at læra av egnum royndum, so áttu vit kanska longu at havt kravt av m.a. russum fyri at sleppa at fiska her hjá okkum at teir lótu okkum vitan um teirra teknologi.

MEN føroysku royndirnar hava so givið tað úrlit, at menn hava keypt ein verksmiðjutrolara sum skal framleiða svartkjaft til matna. Hetta projekt er ein spennandi roynd. Higartil hevur borið væl til. Tað er prógvað, at vit kunnu veiða svartkjaft og at vit duga at viðgera hann. Tað er eisini prógvað, at vøran kann seljast fyri hóskaðni prís. Nú er so eftir at vita, um Giljanes fer at fáa nógv mikið av rávøru restina av árinum. Fer tað at eydnast, so liggur vegurin opin hjá øðrum, sum hava biðað, at leggja til brots.

VIT kunnu nú hóma tann útvikling, sum vit øll hava vónað og biðað eftir. Ein stórir floti av svartkjaftaskipum leggur frá landi og av-

Fiskimannafelagið og sjómenninir

Av okkara mongu felagsskapum er tann sum eitur "Oyggjaframi Marx-Leninistar" ein tann marghátligasti. Teir sum standa aftanfyri hendan felagsskap siga seg stuðla verka- og fiskimenn, men ein tann fremsta uppgáva hjá tess málagnni "Arbeiðið" er at spilla feløgini hjá somu verka- og fiskimönnum út, og at hetta fyrst og fremst verður gjørt við ósannindum visir meira enn nakað annað hvussu "vælmeinandi" hesin felagsskapur er.

"Arbeiðið" hevur áður á sín sermerkta hátt viðgjørt fiskimannafelagið, men skrivingin her hevur altíð riðið so niðarlaga, at eg havi ikki lagt í at svara. Men í blaðnum nr. 11 verður aftur farið í hernað móti fiskimannafelagnum, og haldi eg nú, at tað má vera uppá sítt pláss at vísa fólki, hvussu hesi fólk fremja teirra niðurbrótandi og undirgravandi arbeiði.

Í nevnda blað verður nógv gjørt fyri at "prógva" at "fiskimannafelagið" leggur lítið lag í áhugamálini hjá limum sínum.

Hesi prógva eru øll heili og hálvi ósannindi, og her skal bert takast eitt petti úr hesi grein, og er hetta petti sermerkt fyri ta viðgerð sum flestu av landsins fakfeløgum fáa av hesum felagskapi. Sagt verður m.a.: "Fiskimannafelagið er eisini einasta fakfelag, ið ikki hevur sagt sáttmálan upp. Í staðin hava teir gjørt laksasáttmála við reiðararnar, har fiskimenn einans fáa 31 % av netto. Hetta er vánaligasti sáttmáli sum í longri tíð er gjørdur."

Fyrst er at siga, at FF ikki hevur sagt sáttmálar upp er einki lógið. Vit kundu sagt upp til 1. december, men tá hevði galdandi sáttmáli bert verið í gildi í 8 mánaðir. Og tað er bert við undantaki av í fjør at t.d. arbeiðarafeløgini ikki hava havt 2 ára sáttmála.

Tað sum sagt verður um laksasáttmálan er beinleiðis ósannindi. Galdandi laksasáttmáli gevur ikki manningini 31 % men 40 % av netto. Og er hetta ein øking frá teimum 35 %, sum vóru galdandi fyri 1980.

Hetta skuldi verið nógv mikið til at siga fólki eitt sindur frá hvat Marx-Leninistarnir standa fyri, og er tað skilligt at tað er meira niðurbróting enn uppbygging teir hava áhuga fyri. Sjálvsagt hevur Fiskimannafelagið síni brek, men eingi brek verða rættað við útspilling og ósannindum.

Og at Oyggjaframi Marx-Leninistar ikki eru úti uppá at byggja nakað upp gongur sjón fyri søgn.

Óli Jacobsen

loysir fremmandu fiskiførini, samstundis sum nýggj virki á landi gera seg tilreiðar at taka ímóti tí fyrsta svartkjaftinum, sum skal vera framtíðar grundarlag okkara.

TEY av okkum, sum vóru so svartskygd, nýtast tað ikki longur. Svartkjafturin hevur avloyst hetta svartskygni.

MEN vit eiga eisini at hava tað í huganum: at svartkjaftastovnurin kann fáa somu lagnu sum sildin á sinni, um vit ikki bera okkum rætt at.

JÚST tí er nú meira átroðkandi enn nakrantíð fyrr, at TAC verður ásett fyri hetta fiskaslag, áðrenn tær risastóru veiðutjóðir, sum fiska henda fisk, hava troytt stovnin so nógv, at allar okkara vónir bresta - longu áðrenn vit hava lagt frá landi.

Jan